

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5. фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се поштом
експресом или лично у ад-
министрацији „Глас Црногора-
ца“ на Цетиње, или отпраћивши
на новца на коју драго пошту;
а коме је наручио, може се
претплатити год. г. *Петра Рама-
дановића*, К. Ц. агента у Котор.
Довиен се плаћу уредништву.
Рукотис се не враћају.

За огласе плаћа се: на сваку
ријеч или за број од пет ријеч-
а по три новчића на први пут,
а за сваки даљи пут по 2 новч.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— Њ. В. Господар са пратњом
пошао је у понодјелник у Никшић.

— Г. Бахматјев, царско-руски
дипломатски агент у Софији, стигао
је са госпођом на Цетиње. Њ. В.
Господар примио га је у приватној
аудјенци, и имао је част да буде
позван са госпођом на дворски објед.
Одно је у Скадар у друштву са
госп. Термонтоњем царско-руским
отправником послова, са господином
министром француским и госпођом
Депре, са г. Логотетисом генералним
консулом грчким, г. Константинови-
ћем дипломатским агентом бугарским
и г. Трибером секретаром легације
француске, одакле су се јучер повра-
тили.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

ЦЕТИЊЕ, 17 априла.

Пресједник Сједињених Држа-
ва сјеверне Америке већ је потпи-
сао објаву рата Шпанској. Очеки-
вања оптимиста, да ће у послид-
њем часу Шпанска наћи излаза,
да сачува своју част и да избјегне
рат, изабравши од два ала мање,
нијесу се испунила.

Некада, под знаменитијем Кар-
лом V., Шпанска је била најсил-
нија држава западне Јевропе. Филип
II. носио је громки наслов „Краља
све Шпанске, обију Сицилија, Ин-
глеске, Француске и Јерусалима,
власника Азије, Африке и Америке,
херцога Милана и обију Бургунди-
ја, и наслиједног господара седам-
најест Нидерландских провинција.“
Отада је Шпанска изгубила не само
своје посједе у Јевропи, него
није могла задржати у својој власти
ни посједе по другејем частима сви-
јета. Данас Шпанска броји са Бо-
леарским и Канарским острвима
око 18 милиона становника. Осим
Кубе, Порто-Рика, и још неколико
острва у Антилеком архипелагу,
Шпанска је сачувала још неке мале
колоније у Африци и Азији.

Куба је највиши Антилеки острв
са близу милион и по становника,
од којих је више од трећине цр-
наца и друге смјесе, и најбогатији
у производима: шећера, кафе, дувана,
памука, ориза и т. д. Већином је
бреговит, а долине му изобилују
изворима живих вода. Има предјела
још не насељених, и мочварних.
Хавана је сједиште врховних вла-
сти острва и главна трговачка варош.

Од како је Кубу открио Хри-
стифор Колумбо (1492), на њој су
ваада Шпанолци владали, и без
борбе против нападаја Француза,
Инглеза и Холандеза. Још почетком
осамнаестог вијека становници су
се почели буњити против својих
грозних господара на Куби. Неса-
мјесна и свирјена управа све је више
и више распаљивала мржњу невољ-
ника, и озбиљни устанци, помоћу
сјеверо-американаца, отпочели. Год.
1851 био је угушен и устанци вођа
генерал Јонс у Хавани погубљен.
Устанак г. 1870 угушен је тек по-
слије девет година. Тада је Шпанска
морала подићи 100 хиљада војника

противу устана. И тек послје тога
очајног устана, г. 1880 Шпанска
је укинула робство и трговину са
црнцима на острву, и дала му устав.
Али ни то није помогло, код неса-
мјесне управе. Сва богаства острва
носила су се преко мора у Шпанску,
а становништво је острва само ра-
дило за шпанску господу и веле-
посејдине. И послје три године
устанака је опет букнуо, а мјесне
прилике потпомажу устанке и без
помоћи из сјеверне Америке. Тако
су Кубанци постали вјешти и храбри
ратници.

Садашњи устанак траје од три
године, и за то вријеме шпанска
влада промјенила је четири пута
главног заповједника војске. Иза
генерала Исаси, био је послан мар-
шал Маргинец-Кампо, који је имао
на расположење 120 хиљада момака,
иза њега грозни генерал Вејлер,
који је умножио војску на 185 хи-
љада, и добио овлашћење, да нај-
строжније поступа. Устаници вођа
Мацеогину, али га наслиједи хитри и
такођер грозни Максим Гомец. И ни
Вејлер није успио, кога је са острва
опозвао либерални министар Сага-
ста тек је на владу дошао, и на
његово мјесто послао маршала Блан-
ка, који је преговорима са устаници
вођама покушавао да савлада уста-
нак. Али је већ било касно. Узајамна
мржња тако се укорењила била, да
се помирење није могло постићи,
што је влада Сјеверне Америке до-
бро схватила, те стала радити за
независност Кубе.

Сједињене Државе броје око 72
милиона душа, али немају него 30
хиљада сталне војске за унутрашњу
и пограничну стражу, те ваља да
купе добровољце, ал стара је изрека,
да новац ратује. Шпанска има пре-
ко 300 хиљада војске и 900 топова,
али ко ће их превести преко оке-
ана! У осталом по суку не може
бити сукоба, док се американска
војска не окупи и не искрца на
Кубу.

Што се тиче бродовља, амери-
канско је јаче од шпанског, и још
се више може умножити, када има
новаца; али Шпанска, на прагу
банкротства, трудно ће моћи своје
поморске силе појачати. Уа то, Куба
је далеко од Шпанске, а близу Сје-
верне Америке, што је на штету
прве.

У престоном говору шпанска
краљица регенткиња тврди пред сви-
јетом, да је рат изазван без разлога
и без правде. Иезин говор — вели
римски „Опшине“ — изгледаће
нашван Сједињеним Државама, гдје
се све може допустити оцмо народу
по превасходству практичном осим
лакомислености да без разлога иза-
зиваје рат. Сав је свијет образовани
тај разлог схватио у захтевима
Моиреове теорије (Америка Амери-
канцима); али није могао него само
добро жељети, обзиром на брзину
догађаја и многостручност интереса,
што су с њима скончани. Што се
тиче правде, тврђење Шпанске
више је основано; разумије се, пра-
вде у старом смислу ријечи, то
јест онога времена, када је суверен-
ство над једном земљом стало на
пут спољашњој интервенцији у управ-
и те земље.

Петроградско „Н. Време“ вели:
„Јевропа мора да остане простијем

посматрачем оружане борбе, која по-
чиње. Општи ток међународних
догађаја принуђава велесиле на пот-
пуни неутралитет, и ако интереси
њихове поморске трговине могу по-
страдати од поморског ратовања Сје-
дињених Држава и Шпанске. Све
што могу учинити владе јевропских
држава, то је да постојано слиједе
ратне догађаје, очекујући час, кад
ће им се ukazати могућност, да пред-
ложу своје пријатељско посредовање
војујућим странкама“.

ИНГЛЕСКО-РУСКИ СПОРАЗУМ.

У инглеској штампи одавна се подижу
гласови у корист споразума Инглеске са
Русијом. Поводом најновијих догађаја на
истоку ти гласови почињу наодити одавна
и у руској штампи. Петроградски „Руски
Труд“ врло озбиљни неједлини лист, по-
лази за гледишта, да је Немачка прави
непријатељ Русије, те се стара системат-
ски да завади Русију са Инглеском, која
би имала бити руском савезницом јер би се
лако могло доћи до споразума са Инглеском
и у Цариграду, и у средњој Азији, и на
далеком истоку. „Руски Труд“ вели од
ријечи до ријечи: „Док се не рјешити
питање, ко је с нама на далеком истоку
а ко противу нас, за Русију остају све
опасности по староме и жртве за подржа-
вање постојећих утјецаја предстоје без
броја. Нас ће теретити непрестано руско-
инглески споразум, и док то не престане
Русија не може бити обезбјеђена ни мир-
ом. Први је задатак Немачке да подржава
тај споразум. Одвојути Русију на далеки
исток, увалити је тамо између Инглеске
и Јапана, изазвати између њих и нас
раздор, принудити да се узајамно распи-
љу ако ће и у мирној ала наоружаној борби
— ово је нови циљ старе немачке поли-
тике, коју је отпочео кнез Бисмарк и која
се досљедно примјенивала према свијема
сусједима и сепариранима Немачке. Док
ми будемо градили тихоокеанску флоту,
утврђивати далеки Артур и Талијанван,
постављати политичке контраиније против
Инглеске и Јапана, Немци ће се зани-
мати Султаном, Србијом и Бугарском, ти-
скаће Аустроугарску, уводиће поредак
у Грчку, консолидираће Аустроугарску, при-
тискујући Пољске и Чехе, утврђиће се
још боље на нашем југу, у Петрограду
и Москви, на хиљаде и десетке хиљада
напреће у Сибир, једном ријечи, учиниће
све могуће за даљу побједу немачке ства-
ри која хоће побједу над Словенством и
постепено мирно освајање Русије под обра-
зним несебичног и вјерног пријатељства.“

Какав је утицај учинио овај громки
глас „Руског Труда“ у Петрограду нај-
боље се види по петроградском „Н. Вре-
мену.“ Овај главни орган руске диплома-
ције признаје да германизам у овом часу
силно напреће на Словенство у централној
Јевропи, на на приговор „Руског Труда“, да
се руска штампа не зачумље за руско-ин-
глески споразум, наводи како је још покојни
Скобелев рекао: „Могао би се цео Турк-
стан дати за вјерни савез са Инглеском.“
Будући тако одлучан пристапа савеза са
Инглеском, овај руски практични полити-
чар у нешто доба тежио је на Херат, баш за
то што је жељео савез стварни а не хар-
тијни са Инглеском. „Н. Време“ — вели
„Н. Време“ — говорио је више пута о
савезу с Инглеском, али ми не најмо ни-
каквијек паузија, да је то лако постићи.
Више или мање кориснији споразум за-
кључити може бити било би и лако, али
га учинити вјерним — то није лако, а без
тога најкориснији споразум не приједи
ништа. Па ту доказује „Н. Време“ како
се с Инглеском не може доћи до позад-
ног споразума. „У расположеном инглеске
политичке штампе постојано звече дивје
пото: страх и називање Русије. Не зна
се која је од тих нешта више смета на
само споразуму него и добријем односима
између дивје државе, и тек страх понусти.
Инглеска изазивање и почиње нападати на
слаба мјеста наше линије, као што видимо
од г. 1895. За то прије споразума треба
нам установити мјесто садашњих неспо-
нијих односа сносне, ради чега је једино
средство, што нам историја показује —

слобода дјеловања у средњој Азији. Тада
улазећи у споразум с Инглеском, ми ћемо
се с њом договарати као равани с равни-
јем, а не измишљати што ћемо јој усту-
пити, да узможемо заштиту Кронштата
без бриге оставити инглеском бродовљу,
како је „Руски Труд“ готов да сајегује. Ако
жељимо споразум с Инглеском, треба да
водимо политику јамства и обезбјеђена
мјесто политике обећања, јер обећања ми-
нистарства, који се измјењују и Инглеско,
не вриједе ништа. Инглеско неће никада
дати јамства противу себе. Ми сами ваља
да створимо противу ње постојану пријет-
њу слободом дјеловања у Азији. Само ће
тада Инглеска престати сметати нам на
сваком кораку, знајући да је то опасно.“
Па завршује: „Сама потпуна парализација
нашег дјеловања са дјеловањем Инглеске
може нас ослободити бриге на истоку, и
тада ће се моћи доћи и до споразума.“

„Руски Труд“ препоруча савез са
Инглеском, истичући опасност друговања
са Немачком. „Н. Време“ признавши само
да германизам — избјегавајући ријеч Не-
мачка — напреће на Словенство, расправља
питање о споразуму са Инглеском, а мукот
предази све тежње немачке, што их је
„Руски Труд“ набројао, а ко ћути изгледа
да одобрава. К томе у овом случају „Н.
Време“, признањем да германизам напреће
на Словенство, као да увиђа све опасно-
сти, које је „Руски Труд“ набројао, те
озбиљно расправља питање о споразуму
руско-инглеском.

А то је доста значајни знак времена.

ДОПИСИ.

Подгорица, 12 априла 1898. — Још
смо у жалости ушледе смрти чувеног јунака,
барјактара Јова III. Пуцелића, а још неми-
лосна смрт отрже нам и још једног бар-
јактара, у чијој се десници за толико го-
дина високо дизала црногорска застава;
који је са попомом црногорског барјактара
ушао у коло виших црногорских бораца,
који су потпуно оправдали повјерене свој-
них великих Господара, и чија се слава
родољубивог прегнућа разносила широм
образованог свијета, налазећи највиша сви-
јетска признања, а у братској Русији и нај-
веће симпатије, што најпријатније тврде
ријечи руског цара Александра II., који,
износечи јунаштво својих официра у боју
са Турцима на Балкану, рапортира царини,
да су се његови официри показали „као
црногорски барјактари“. Та кобна и непа-
сентива смрт отрже нам на 8 ов. мј. у 3
сата у јутро барјактара *Муја (Крсто) Ма-
лишића Вукчића*, у 85 години свога ју-
начког живота, а у кругу родбине, прија-
теља и поштоваца; отрже га, али мирне
душе, јер је покојник цијелог живота у
борби своје друге отаџбине са Турцима
потпуно оправдао улогу црногорског бар-
јактара, и достојан се показао онако висо-
ког царевог признања.

Покојни Муја родио се у љепанској
нахији, у Државини, око 1813 год., а да
би мирније и лакше своју старост преиш-
нио, пресељено се овдје, у Подгорицу 1882 г.

Још у раној младости почео је укази-
вати напредни дух јунаштва и прегнућа,
те му, и ако по наслједству, допало у дио
најљепше обиласке црногорског јунака —
барјак, којег је од младости носио све до
1881 год., кад га због старости, не имајући
мушког порода, преда једном свом братучеду.

Нећу се пуштати у опширнији опис
покојникова живота, већ ћу само навести
нека виша и важнија признања, која ће
довољно објаснити његове јуначке заслуге.
Намећу осталога у боју на Метеризе 1862
г. славио црногорски војсковођа, блаженопо-
чивши велики војв. Мирко, видећи како се
попосно у прве и највише убојнице није бар-
јак пок. Муја, узвикнуо је својој окоolini:
„Видим данас, слава Богу, да и у нашој вој-
сци има Марка Краљевића, а то су *Михајло
Нешан* и *Муја Малишић*.“ А наш срећно-
владајући Господар при таквом спору по-
мећу црногорских јунака о пријетњу у
боју, би често звао пок. Муја (ако је у том
боју учествовао) за свједока помећу истих.

Пок. Муја у сваком боју, гдје је уче-
ствовао, могао си видјети у првим и нај-
ватрепшијим редовима убојница, и у такима
приликама редов се громки глас на датома
разлијегао, храбрећи и одушевљајући
своје другове и војску, најчешће понавља-
јући: „Јунаци, јунаци, јунаци!“

јући карактеристични свој израз: „Напријед соколови, с се сад дијели жена и човјек!“

По осим ратничких, покојника су крајем и друге човјечанске врлине. Код њега су сиромаси и сираци увијек налазили моралне и материјалне потпоре, о чему са особитим пијететом причају у Ђе-шанској нахији и др. околним мјестима старији младић нараштају.

Дивни су ово споменици, најљепши нажит и допуна признатом човјеку и јунаку. А на све ове успомене вјечито ће потсећати потомство мост, којег је покојник својим новцем подигао на Ситници, и који је по њему добио име „Мујов мост“, и више овог на једној струги узвишеница шанан, који исто име носи „Мујов шанан“, у којему се покојник са својом четом небројно пута затварао и јуначки одбијао силне турске јурише.

Покојника је између других одликовања за јунаштво красила златна Обилића медаља, а за признање чојства и поштења орден Давидов IV степен.

Сваке је хвале и признања достојна брига и пажња нашег министра војеног госп. пој. *Пламковић*, којом се односи према својим по јунаштву храбрим друговима, због чега је и оном приликом упутно на покојника братачеда команд. Симола бравојав ове садржине: „Парази моје саскаљење родбини доброг јунака, барјактара Муја.“

На 9 ов. мј. у јутро слегло се у великом броју народ из Подгорице т. ј. ново-населени Пригорци пред кућом покојника, на челу којих су дошли: г.г. бригадир Јово Мартиновић, команд. Рогоје Веговић, вар. унрав. Ст. Ранковић, ком. Саво Врбича, шеф пошт. и телегр. Ст. Вујановић са официрима, барјактарија и др. авиацијацима из Подгорице. За тим су стигли на челу својих главара око 300 Ђешана. Из куће покојникове кренуо се овај тужни спровод у 9 ура у јутро. Пошто су мртвачки сандук изнјели рођаци покојникови, носили су га Подгоричани кроз варош и до Веаирова моста. Најпријед су ишли ученици са наставницима, за овима свештеници у одеждама и запаљеним воштаницима, за њима мртвачки сандук, на велики број народа према положају и старјешинству. Овим се редом допри-тило мртво тијело покојниково до цркве у Верима, где је стигло из свију околних племена више од 1500 особа, да пошљедњу пошту укажу и увеличају тужни спровод заслужног покојника.

Послије свечаног опјелеа, на којему су чинодјејствовали четири свештеника, на уру и по по подне спустисмо мртво тијело покојниково у дивни гроб, којег је био покојник прије неколике године дао подићи. На гробу се са храбрим покојником опростио дивним и дирљивим говором г. Симо Казмић, учитељ.

Јака је родна земља, на небо рајско насеље, а међу нама вјечна успомена, храбри барјактару!

Један из прашње.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Змајова о Ускресу) овогодишњем послао је преко новосад. „Заставе“ сљедећи поздрав Србима на све стране:

Под годинама' беле власт,
Под теретом мирна прса, —

ЛИСТА К.

ДИЧНОМ СРПСКОМ ПЈЕСНИКУ
ЈОВАНУ СУНДЕЧИЋУ

приликом прославе педесетогодишњице
књижевног му рада.
6/IV 1898 г.

Над гордим Товњеном вила у руци
с вјенцем стала,
Да с њим окруни твоје поносно
сједи власт;
Јер је већ педесет љета, да ти је
лиру дала,
А и ти томе се дару власт
одужит' зна си.

Ох, ти си пјевао свагда а гласак
пјесме твоје

И звучи лире ти звучне пјеху
слози само,

Са пјесмом сијаше љубав између
браће своје,

Те с тога „пјесник“ слоге братске“
те називамо.

Кроз дуги низ година — по вјека
није шала —

За род си радио само као
родољуб прави;

И ја вам се ипак јавим
Од Божића до Ускреса.

Не знам докле. Ал баш за то,
Што се ближим својем крају,
Пазим своју стару харфу,
Да јој жиче не пуцају.

Не радо се много чита
У свечане ове дане, —
За то, песмо, само носи
„Христос васкрсе!“ на све стране.

И више бих мога рећи,
Чегу су ми груди сите,
Али то ће бити љепше,
Ако сами замислите.

Иди, песмо, лети свуда,
Где се српска речна прима,
Иди, песмо, лети свуда,
И понеси поздрав свима.

Поздрави ми старце седе,
Уморене као и ја,
Поздрави ми здраве људе,
Којим' мушка борба прија.

Поздрави ми млада срца
Што се дижу у висину,
У висину опште среће —
Поздрави ми омладину.

Поздрави ми бабе, мајке
И девојке, наше љеће,
Поздрави их, — ништа више, —
Одбити ми поздрав неће.

Поздрави ми ону браћу,
Што у мени друга виде,
Па и оне, што ме стара,
Не знам за што, ненавиде.

Иди, лети, песмо моја,
Ка идеал к идеалу,
Поздрави ми све и сваког
— Понајвише децу малу.

(Начин, да свака школа увелича своју књижицу.) Ту скоро изашла је наредба од Високог Министарства Просвјете и Црквених Послова, да свака општина школска мора годишње по нешто новца улагати на књиге и листове, који ће се чувати у школи и сачињавати *школску књижицу*. Та нова установа од велике је важности по наш подмладак, по свакојега човјека, којег интересује општи напредак и сопствено образовање. Но свака општина или није у стању или није вољна, да се сваке године троши по 20 до 30 фиорина око тога; за то овдје износим *начин*, како би се увеличала школ. књижица па корист општине, а ни на какву материјалну штету онијех, који стварно слабо стоје.

Свакијем даном налазе на јавност све љепша и љепша дјела, све љепше и љепше књиге, које све то више раде на побољшање селска, да му даду толико основног образовања и појма о животу, да свјесан буде онога, што му је пред-дређењем назначено. Таква повремена издања обично се *одмах* распродају, а скупљачима се даје неки одређени рабат (попуст.) С овим сам хтио рећи: да би требало, да се богатији и отјменији општинари претплате на таква дјела, и то код дотичне школе, како би одређени рабат припао школи, односно: школској књижици. А да би се то с успјехом постигло, требало би, да свака школа редов-

Те с тога не само што ти сваки Срб
ниче: хвала —

Већ те поштује, љуби, а дјела
твоја слави.

И ја ти с поштом хитам, моја ти
лира кличе:

Нек ти је велика слава, правог
Срба сине!

Слава ти старини дична и узор
наш пјеснице,

Нек дуго и много живиш на
корнет домовине!

Уз многе ербинске моабје, што с вицу
к небу горе,

И моја пјесмица мала моли се
Творцу Богу,

Да будеш крјепак, весо — к'о румен
плаве зоре,

Те својим пјесмама дуго, да српеку
будиш слогу.

Колашин, 1898 год.

Љубомир А. Булатовић.

но држи „Глас Пригорца“, „Просвјету“ и „Гучу“, како би из њих дознала за сва повремена издања, а према приказу у њима, увијела, која су сходна за употребу и корисна за народ. А у тој цијељи, требало би, да и славне администрације поменутијех листова буду с руке нашијем школама: а за доста би оне учиниле, кад би школама у пола цијене давале своје листове.

Рећи ће неко: шта ће мени користити школска књижица, кад бих ја сам за себе добављао повремена издања? Не треба тако мислити, нити толико себичан бити и уске појмове о општем напретку имати; јер се са свијем иде к цијељи, која је добротворни, и к мисли, која је благотворна задатак сваког човјека-љубивог човјека; с овим је ствара или увеличаје школска књижица, која је свакоме отворена, која ће свакога поучавати и давати му *сво* оно, што је човјеку *пријек* потребно; она ће служити и ономе, ко није у стању куповати књигу; она ће образовати и *сиромаша* и омогућити га, да се сиромаштва *отресе*; она ће примати и неуче и давати им најнужније савјете и поуке; она ће у своје коло окупљати сву општину — то је по мојем мишљењу, највећа награда за оне, који, као претплатници, умноже школ. књижицу.

Не може сваки платити неку корисну књигу; па и да може једну, не може десет или стотину; а овако их може имати све на расположењу — на своју корист а на дику и похвалу онијех, који су их добили. Овим начином умножила би се школ. књижица; или умножила би се књижице многијех селска. Нека не помисле претплатници, да би они узалуд новце трошили. Не: они би за своје новце добијали своје књиге. То би за њих двоеструку корист била: корист за себе, па онда и за све општинаре. Огуда излази, да је потона корист много претежнија, пошто је пошљедњијех много више, и што би они пошљедњи добили тијем начином оно, што им је најпотребитије, да опет са тијем користе онијема, који су их својом човјекољубивошћу задужили. За то пожртвовање претплатника треба да је још више и још изданије.

За неги посао дужан би био учитељ, према приказу, обавити књигу, објаснити је народу, екулати претплатнике и старати се о добављању, као и о држању цијеље школ. књижице. А мислим, да би требало, да се чланови Српске Књижевне Задруге претплате код своје школе, како би и школа та дивна издања добијала.

Кома на срцу лежи општи напредак и ко поље разумије значај савремене науке, тај ће објеручке примити овај прло користни савјет; тај неће жалити свој фиорин, кад зна, да с њим двоеструку корист чини — јер његов фиорин служи као главница неукрјема и сиромасија; та главница се не да потрошити, а добит од ње је обезбјеђена и свијема подједнака.

На Пријорјева Ријери,

Ан. Јовићевић.

(Племените Рускиње.) Двије сестре графинје Пиа и Евгенија Капист баве се у Грчкој, где је на сваком кораку невоља помоћи вапије, и труде се да са своје стране невољнијема помогу. Оне су поди-зале глас у руској штампи у помоћ невољни, која се не може описати. Влада грчка стара се да пријеглањима пружи најнужније, али је немогуће свијема помоћи без

ЕТНОГРАФИЈА ЦРНЕ ГОРЕ.

III.

5. Горња и средња Зета. У ову област спада Никшић с околином и долина ријеке Зете до њеног утока у Морачу. У етнографском обзиру овдје је била велика смјеса насељена.

Кад се подигла зетска држава Оногонт је припадао Боени, па лично Садаљу Хранићу. Дукљанин спомиње Оногонт у броју жуна, које су састављале Захумску, а за пријеме Садаља Хранића ту се узимала царина на трговину што је одла из Дубровника у ерпеку државу.

Име Вјелопавлића проналази од исто-ријског имена Павла Бијелог или Павла-лимира, кога спомиње и Дукљанин и Пор-фиригенит, по којима је и Синиша писао у Летопису (1888. IV.); а не од неког из-мишљеног Павла Ликогаке, о коме говори народно предање. По томе је ово племе ту било насељено прије косовске битке и са-стављало је једну цјелину са земљиштем Оногонта; али није тако јасно да су ста-новници ове области припадали једноме етнографском типу. Околина Никшићка је тина онке-херцеговачког. Али Пјешивци су сасијем другог типа, по коме се раз-ликују и од Вјелопавлића. Било је досе-љавања и из другијех страна. Ватајеви-ћи су из Куча.

Предање је народно да су Пјешивци старосједиоци и да произлазе од Лужана, који су заузимали долину средње Зете. Али села Повија, Богетићи, Дреношница и Церово насељена су из Грца.

ученића милостиве Русије. Тако у посљед-њем броју „Новости“ пише једна од њих, достављајући извјештај о примљенијема прилозима и раздијеленој помоћи. Из тога извјештаја разабиремо за једнога *данаје-стогодишњег* дјетета Ђорђа, који се борио с Турцима и рањен био, кога су оне обу-кле и намјестиле код једнога доктора. Његов брат Никола *петнајстогодишњи* та-кође је учествовао у борби и рањен био, а старији му брат осамнајстогодишњи Ан-дрија већ је прави паликар. Отац ове хе-ројске дјете Јован Камакис херојски је по-гинуо у Ханополу на Криту. Пошто је био саравић Турци су га откопали, главу му ојекали, па онако труп оставили. Кад су дјета дошла на гроб очин да га походе, напали су гладне псе гдје га гризу... Са-општавајући овакве поједине грозоте пле-мените сестре пазивају саучешће у рус-ском народу и тако помажу бједијема. Ми смо већ прошле године саопштили јед-но писмо њихово, које је силан утисак учинило. При сирштку овога потоњег извјештаја, саопштава се писмо архиепи-скопа Дионисија из Ретимна, да се из њега види благодарност Крћана према Русији. То писмо гласи: „Молим вас, графинја, као архиепископ и Крћанин да саопштите мноштриме листовима у моје име, да јед-новјерјна наша браћа православна, руски официри и војници, благодарени вољи Го-сподара Цара, помажу хришћане, штитећи их. Наодећи се 18 марта у Ретимно, гдје сам дошао да посетим адмирала, ја се ин-јесам могао довољно нарадовати, дивећи се поретку и тишини, што владају у граду, и безбједности свуда гдје су руски војни-ци. Г. пуковник и сви официри тако су добри, побожни и човјекољубиви, да се сваки дан умножава благодарност према Русији. Ми такође не можемо не благода-рити адмиралу, што је успоставио саобра-ћај сваки дан са западном обалом Ретимна, и два пута на недељу са неточнијем кра-јем острва. Јучера и данас, кад је одјеље-ње руске војске пошло у Милотаму, не може се описати усхићење Крћана, које их је пратило. Они су подигли тријум-фалне капије, искитили их цвијећем, и сликана Цара, царске породице и грчке краљевске куће. Свуд се разлијегало кли-цање: „Зито!“ и „Ура!“ и пуцњана од радости. Сузе благодарности и наде лите су се из очи, и неопиена благодарност Богу непуњала је срца свијех онијех не-вољника, који су први пут видјели право-славну, братску, руску војску, која пролази кроз њихова разарена села. То је био велики празник — торжественоста усхиће-ња и наде, јер ми овдје гледамо рускога војника, као опору наше вјере и као је-динога заштитника, једино свето оружје, које помаже Крћану Ђорђу да дође на наш острв. Да Бог прослави у вијек вјекова Царски руски Дом и јединојерну милос-тиву Русију! Духовни отац и пријатељ ваш, који, и ако вас није видно, шиле вам благослов и најбоље жеље. Из аркад-ског манастира 20 марта архиепископ Рет-имна и Анлопотам Дионисије.“ Тако ове племените Рускиње раде у помоћ своје једновјерне браће и пером и добротворно-шћу. Запето дирљив примјер, који уздиже душе из владајуће ниске равнодушности.

(Ecole française d' Athènes.) Биоград-ски „Трговински Гласник“ доноси:

Француска школа у Атини основана је наредбом од 11 септембра 1846 као средство да се усаврше изучавања младих

Име Вјелопавлића није означавало житеље него земљиште, на које се насе-љује по народном предању Павле Бијели са 4 сина из Дукађина.

Велица не спомиње Турке у Никши-ћу, којим је тада управљао војвода Гор-дан, а почетком XVIII вијека Никшић је већ сасијем турски.

Између Никшића и Спужа Пјешив-ци и Вјелопавлићи су постали прави кра-јишници, који су кад-и-кад чинили права чудеса од јунаштва. Али је то стање ути-цало штетно на њихову културу. Не има-јући мира ни часа од нападаја из она два турска гвијезда, није им се миљило о ничем радити. Платице им земље лежале су не обраћене а становни су им били нај-грђи у свој Црној Гори, ма да је најплод-нији предјел био: ко би грдио, кад су сваки час чекали, да Турци све унише?

6. Доња Зета с Подгорицом. Доњом Зетом називао се Скадар с околином; а Подгорица је припадала средњој Зети. Данас се Зетом зове равнина између ри-јеке Цијевне и скадарског језера. Гео-графска имена туду сједоче да је то чисто ерпска земља. У доњије доба и по које турско име наоди се. Турци зетски су досељеници из другијех крајева, јер су урођеници цврето осигали уз своју право-славну цркву, и ако су били изложени у равнини. Подгорица је постала турском резиденцом ове области. Велица каже да је сапак из Скадра у Подгорици већи-ном живио, а господо турска по зетски-јем селима. И народ је трпио те госте, одржавши прадједовску вјеру. Благство земље задржало је народ да три турско

Цетиње, 17 априла

(Из Митрополије.) У уторник 14 т. мј. била је Архиепископска заупокојна служба, и последице парастоса за упокој душе блаженосићеве Митрополита Висариона Ђу-бише.

(Први погреб Руса на Цетињу.) У суботу пољу је умро на Цетињу Рус Павле Лаврентијевић, послужитељ царске руске логарије, а у понедељник је сахрањен. У недељу су покојника похађали и преко цијеле ноћи између недеље и понедељника се измјењивали грађани цетињски, док су свештеници из измјене евангелија читали. У спроводу су му били ђаци основне школе, дипломатски преставници француски, грчки и бугарски, и мноштво грађанства. Из логарије су га измјенили г. Јермонтов и г. Ровински са грађанима и до Влашке цркве носили, где му је било опшело. Од Влашке цркве до новог гроба носили су га дворски послужитељи и у гроб спустили. Вијенце су му положили г. Јермонтов, другови, и неки цетињски грађани са натписом: „Црногорци брату Русу“. Нека му је Црна земља прегорела!

(Весела у кући војводе Пека.) Војвода Пеко Павловић, који живи сада на Цетињу са својим сном г. Томашем, официром редовне војске, јучер је удао унуку од старијег сина пок. Илије за подофицира Грдиника, сина подкомандира Мата Грдиника из Поља. Ми желимо да стари војвода дочека још весела и радоснијех дана у својој породици.

(Личне вијести.) Између странаца, који у великом броју долазе на Цетињу, ових дана био је г. барон Рајачић из Баната са господом.

(Парастос.) Јучер је фамилија пок. министра Павловића давала покојнику парастос у Влашкој цркви, ком су присуствовали и пријатељи покојникови.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Зашто пушимо?) Један руски великаш, који је волио пушпити последице ручка, напусти испитати, зашто људи пуше? Срете на улици једног познаника, па га запити: „Је ли, драги пријатељу, зашто ти пушиш?“ „Знаш пријатељу“, одговори му овај, „нема ништа слађе, него кад човек последице добра ручка запаши цигару. А у главном то служи за боље савињање стомака“. Последице неколико дана колима отпутује у Цариград ради неких политичких преговора, па нађе кроз једну оману варошницу и спаше на улици једног старца, који је у виолину свирао, а у устима држао лулу. Великаш заустави кола и запити старца, зашто пуши. „Господине“, одговори овај, „ја врло тешко заслужујем хлеба. Више пута прође читав дан, а ништа не окусим. Дакле, кад пушим, мање осјећам глад“. Великаш награди старца и крене даље. То вече стигне на конак у једну варош, где га је један од болних гостионицара чекао, пушећи цигару. Кад се великаш појави, гостионичар брижљиво запити: „Молим вас“, зашто га великаш, „зашто ви пушите?“ Гостионичар се збуни. „Више благородство лека ми извисти, али ја сам паникао, да свако вече у 9 сати легнем. Да ме не би снављало сан, запашио сам цигару“. Идућег дана припије великаш у Цариград. У разговору са познатором пријатељем, да везир непрестано пуши. Последице свршеног преговора, замоли он тумача нека запити везира, зашто пуши. На то му тумач одговори: „Негова Екселенција не може да спави. За то је предузео, да много пуши и сад већ од дужег времена много боље спави“. Великаш тада поче расуђивати: један пуши, да му стомак боље вари, а други, да не би осјећао глад, један пуши, да не засни, а други да боље спави, — то су тако разне противности, да је по томе пушење за свага добро. И пушио је даље цијелог свога вијeka, не тражећи узрока пушења.

(Стари борац.) Од бораца за Грчку слободу, који су још 1821 године учествовали у устанку грчким, живи још бивши лекар Маврођени. Сад му је равни сто година. Рођен је на Пару 1798 год. и кад је устанак букнуо, налазио се је у Италији, учећи лекарске науке, које је одмах оставио и отишао у ред бораца, учествујући храбро у бојевима. Добио је више рана, али му оне нијесу сметале, да дојдере до сто година. Старац је још кријенкац и нада се још коју годину дочекаати са сестром, којој је сада сто и десет година.

(Америчке мисли.) Порези су тешки, ну да немамо других намета били би их у стању лако подмити. Наша лијепост гули нас два пут толико, колико наша власт, раскошје тринуто толико, наша глупост четири пут толико. Опомните се само колико времена спроведете данубећи! Ако љубите живот не забављујте се с временом јер живот не састоји из времена. Колико времена протратио дуљим спавањем него је потребно. — Лијепост се

научника француских у језику, историји и старинама грчким. Она је под непосредном управом француског министра просвјете, и под заштитом министра спољних послова. Њена потпуна организација извршена је 26 новем. 1874. У прво вријеме установе једне школе у Атини за потпуно изучавање старина грчких имала је облик неке статне мисије. Тамо су шилани професори, којима су задржавани положаји; али од самог почетка школа је добила карактер научничке установе, што је и до сад сачувало. Сваки њен члан дужан је био да пошаље годишње по један свој рад Академији наука у Паризу било из науке о језику, археологије или историје, доцније је проширена су права који могу бити чланови ове школе. 1859 створена су у њој два одељења: за науку и лијепе вјештине. Чланови Француске школе у Риму лако су одлазили у Атину, јер је одређено било да сваки ко хоће и има права на атинску школу мора провести бар три мјесеца у Риму изучавајући споменике археолошке, доцније пак од три мјесеца ово је бављење продужено на годину дана.

Кандидати за чланове ове школе не могу бити млађи од тридесет година, морају имати докторат или бити изванредни професори књижевности, граматике, философије или историје. Мора се знати стари и модерни грчки језик, елементи епиграфије, палеографије и археологије, а тако исто и историја и географија старе Грчке. Сви кандидати морају подлагати испит из предних наука и то усмен и писмен пред комисијом од седам чланова, које именује министар. У осталом чланови за ову школу припремају се још из раније тако да се већ у напред зна ко ће бити послат у Атину.

Управник ове школе је члан Академије или какав виши чиновник Министарства просвјете. Њега одређује Министар просвјете на шест година. Чланова има шест, свакоме је годишња плата 3600 дин. годишње и остају обично по три године.

Главни сједиште је школе у Атини; али већи дио свога времена чланови проведу на путу у испитивањима и откопавањима. У Атини сваки има своју собу и свој кабинет за рад. Нема никаквих одредаба како би употребили своје вријеме, али на крају сваког мјесеца поднесе извјештај директору о својим изучавањима који опет подноси сваког трећег мјесеца детаљан извјештај министру просвјете. Одеуствовати не смије ни један члан без одобрења. Путovanja се чине обично од 11 априла до 10 новембра.

Сваки члан на крају године мора послати Академији преко министра просвјете један свој рад. О њима даје суд једна комисија.

1876 основан је институт за јелинску кореспонденцију.

Успјех ове школе врло је велики и знатан и врло частан за археологију француску.

18 Априла о. г. по повом ова је школа славила своју педесетогодишницу, којим јој је поводом ректор Велике Школе др. Бакић послао овај телеграм.

Господину Теофилу Хомоте-у управнику француске школе у Атини. — У име мојих другова част ми је честитати прославу Француској школи у Атини са жељом: да се она у будућности, као и у садашњости, одржи на оној висини, коју је достигла у откривањима и истражива-

господство, па је и друге привлачило. Свезу с Црном Гором подржавало је њихово припадање под црквену власт цетињскога владике.

Појава Божићара Вуковића Подгоричанина на пољу печатања књига довољно говори о култури, која је владала у Подгорици. За то су Подгоричани и остали вјерни својој цркви, а подгорички потурченици као и у Зети већином су дошљаци.

У Дукљи је била римека архиепископија, за то је Немања, који се родио на Рибници, где је био град, који се касније назвао Подгорницом, и био крштен у латинској цркви; али пошто се извршио расцеп између Рима и Цариграда, Немања са народом остаје уз цариградског Патријарха, а римека архиепископија из Дукље прелази у Бар на море, куда је Рим по градовима задржао свој утицај. Долази Св. Сава и оснива прву српску епископију у Зети. У исто доба велики утицај врши и Врањински манастир по свој Зети.

Служб је био предетражом турске Подгорнице. У Службу су такођер све знаменитије куће биле потурченици из околине племена. Старосједиоцима нема трага, што значи да се нијесу потурчили.

7. Крш с Затрјебачем. Докле се простире равница све је подгоричко; а одакле почиње брдо припада Кучима, што значи да их Турци из Подгорнице нијесу могли покорити, као ни Арбанасе из Скадра. Отуда веза између Куча и Арбанаса, који су гледали на Црну Гору као на своју савезницу и наслон. Кад су скадарски

њима јелинских споменика, којих ће вриједност, као и сад што је, остати вјечна за човјечанство.

Слава Француској школи у Атини.

(Позив на претплату.) Дошла ми је до руку једна стара „Србуља“ у којој је описат животопис

Великог
АЛЕКСАНДРА МАКЕДОНСКОГ.

У овом рукопису налази се много лијепијех ствари из живота Александра, које још историја свјетска није биљежила. Тако исто још доста ствари од Праотца Адама па до времена Александра.

Пошто штампа није још оваку књигу јавности издала, то сам се потрудио је исту превести на српски језик и већ га предао у штампу.

Књига ће напијети до 8 штампаних табака на доброј хартији и бити ће готова најдаље до Петрова-дне ове године. — Цијена јој је само 80 новчића. — Скупљачима дајем на свако 10 комада једну књигу на дар.

Нови од претплатника нека се шаљу на адресу: Госп. Гајро Лакотић, трговац, Никшић (Montenegro).

Који год до 1. Јуна пошаље новац, књиге ћу му послати о мојем трошку, иначе о његовом.

Молим све моје старе и нове пријатеље и познанике да се својски заузму око скупљања претплатника и да што прије списак са новцима пошаљу, на чему ћу им захвалан бити. — Имена скупљача и претплатника биће штампана.

Молим српске и хрватске листове да би овај позив извољели прештампати.

Никшић, 10. Априла 1898.

С поштовањем
Сава Л. Петковић
Секретар Управе Вароши.

(Нове књиге) примили смо:

Les races et les nationalités en Autriche-Hongrie, par B. Auerbach, professeur à la Faculté des lettres de l'Université de Nancy, 1 vol. in-8 de la Bibliothèque d'histoire contemporaine, 5 fr. (Félix Alcan, éditeur).

Ову своју књигу господин Аuerbach, прикакао је овим ријечима:

„Питање раса и народности у Аустро-Угарској то је питање јевропскога реда. Али схватање догађаја који се развијају и замршују пред нашим очима, биће нејасно за оне, који не познају праве узроке, јединствено сложене. Од куда ова мјешавина раса? нашто ово напрезање етничких група за образовање нових државних типова? Каквим се радом појављују и развијају ови млади народи? То је проблем који се хтио да освјетли овом свеском књиге, испитујући примитивне и главне чињенице, проучавањем особина људских, њихових нарјечја, услова колонизације, утицаја географских, затим виших појава: рестаурације језика и литературе, буђења традиција, расплета борбе раса. У прегледу и бројању свих ових заједница није довољно ставити на чело првих главних улога, Немце, Чехе, Пољаци, Мађаре, него и фигуранте који се крећу још у сјени; Словене, Рутене, Словаке, Румуне, Србе, Хрвате, који такође заслужују пажњу. Покрети ових народности заљубљују јевропског равнотежу: свршетак судара између Немаца, Мађара и Словена

везири нападали на Црну Гору, ближи јој Арбанаси, као Хоти, Грудн, Клименти никад нијесу учествовали у тим нападомима, него дају Арбанаси. Тек касније настаје вражда, поткинута из Скадра, између Арбанаса и Црногораца.

У почетку седамнаестог вијека са запада потиче се покрет противу Туреке баш на основу овог слободног живота Куча и Арбанаса, и 1614 била је екупштина у Кучима на ту сврху, што довољно говори о значају Куча у то доба. Болница каже да су Турци били заузели Медун, одакле их је Иванбег прогерао. Болница називање Куче „ратоборијем и прехрабријем народом.“

Кучи су били Католици па их је црногорски владика Руфим обратио у православље. Пријеклом су Срби с арбанашком примјесом.

У Затрјебач је мјешавина досељеника из Куча, Црне Горе и Арбашије, али овај елемент пласвајуће. Сви су Католици и арбанашки говор. Одакле припадају Црној Гори почели су и српски говорити, али им вјера остаје не дирнута.

пмаће своје противдјелство на судбину наше земље.

Поред библиографског значаја, ово дјело, украшено једном етнографском картом по најновијим подацима и графичким представама које су рјечитије од бројева, намијењено је за ширу публику.“

Ми обраћамо пажњу нашим књижевницима и политичарима на ово дјело.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ.

(Хладна пића.) По кафанама, гостионицама и улицама, често се, парчито у љетње доба, даје прилика употребе хладних папитака, а особито пива, соде, бозе и т. д. Ова хладна пића шкоде и почешће су узрок дуготрајним, а по некад тешким побољјивањима органа за варење, и у вријеме епидемија са побољјивањем истих органа, хладна су пића управо опасна.

Многи људи мисле, да ће ублажити своју жеђ ако што више попију прехладна пића. Они се варају, јер се тиме само човјек све више и више зноји а жеђ долази брзо понова. Најгоре је гасити жеђ алкохолним пићем, јер она истина утакоже жеђ али не па дуго а осим тога шкоде на други начин. Хладан чај многи употребљују за гашење жеђи, али он има својих хрђавих страна; дражи живце и не да да се спава. Плед, ма у којој форми, пријатно расхлађује, али се брзо губи ова пријатност.

Ваља знати, да не треба пити никад пића која су хладнија од 10° ц. Оно парчито вреди за минералне воде. Ко хоће стварно и трајно да утаи жеђ ваља да мијеша са водом или содом какву кнежелицу на пр. анимеску и да расхлади то пиће на 10° ц. Али има мрилика кад човјек није у стању да прибави анимуна или другу какву кнежелу, као нпр. на путу или пријеченом на жарким љетним данима, и онда може да се мало расхлади и ублажи жеђ ако метне руке до лаката у какву текућу воду — поток или рјечицу и држи их у води неколико минута. За то вријеме човјек се одмор, мало разгали и може се напити воде без опасности.

(Нешто о инфлуенци.) На више страна Јевропе, а и у нашој отаџбини, појављују се многи случајеви ове болести, која изгледа да је и данас тако тешка и често смртопосна као у познатим заразама инфлуенце од 1837 и 1889 године.

У француској медицинској академији дуго су се препирали лекари о етиологији ове болести са тако знамом Денгиском грозницом, чија је колијевка на обалама Индијеког Оксана и Црвеног мора, и која није ништа друго до инфлуенца тополић предјела. Но лекари нијесу се могли сложити о томе да ли је то баш једна иста болест.

Међутим оно што је сигурно, то је: да оних сто до стотине старих зараза што су владале у Јевропи од 13-ог вијека до данас, нијесу ништа друго до позната инфлуенца, која је 1889 године толико жртвала покрстала.

Забилешке прве о тој болести налазе се у 15-ом вијеку; онда су је звали *так или хорном*. Сличну заразу описао је неки Мезре у Паризу мјесеца марта 1414; он је назива: велики кашаљ у кати, е тога што су људи јако кашљали и покривали брижљиво главу. Доцније су француски иници лијепи описали етничне епидемије 1582, даље 1743, 1775 и 1782 године.

Изгледа да је име *грипа*, или инфлуенца (кувалница) надјенуто овој болести 1743 године. Тако у једним новинама етоји ово написано: „У Паризу и Версаљу јављао се мјесеца фебруара и марта много назеба и кашља. Краљ зове ту болест: грипа...“ Према томе изгледа да је француски краљ Луј XV први кретио ову болест тим именом.

У мемоарима Луке Бонапарте видимо да се иста болест звала индијска грипа. Тада су обједили индијске посланике, који су дошли у Париз, да су они ту болест пренијели из Индије. Много је људи умрло те и идућих година у Паризу од инфлуенце.

Немац Рајхарт, који се тада бавио у Паризу писао је такође у својим псепима — о инфлуенци 1803 године и каже да је „то проста катарална грозница, која траје кратко вријеме и није никад опасна ако се болесник чува, ако је на миру, пази на дијету и лежи у топлој соби.“

У данашњем вијеку било је око 12 зараза инфлуенце. Занимљиво је, да поред толиких научних испитивања, код једне тако честе болести, није се још са сигурношћу могао пронаћи прави и сигуран лијек против ње. Ради се и данас као и прије: чувањем у топлоти и давањем топлих папитака. Од љекова највише се употребљује кишин и ангириин, а неки француски лекари дају и акинит. Изгледа да кишин има ту снагу да прекрати болест.

(„Народно Здравље.“

тако лагано вуче, да ју сиромаштво брзо достигне. Ради данас, лепше је једно данас него сутра двоје. Прихвати се посла људски, а не од невоље, у рукавицама не ћеш миша ухватити. Устрај чврсто и сам ћеш се зачудити над добрим успјехом. Удар за ударом сруши и најснанији христ. Данигуба и доколица двије су различите ствари, живот е доколицом има једино мара, никада љенности. — Три пута се селити, као једанпут изгорјети. — Не пали по храну, дођи сам. Велико поуздање у туђе људе већ је многом нашкодило. Мало занемарене често носи за собом велику штету. Јер је манао чавао, отпала је поткова, показишу се коњи, јахач пао у руке непријатеља, који су га утукли. Раду треба мира и штедљивости. Масна кухиња, мршав тестамент. Америка зато није обогатила Шпанаљску, јер су њени издајци увијек били већи од приматака. Много малог, чини много. Чувајте се многих епитих издатака. Јуда простири столоне сваком, лукавац за њима једе. Многи је биштинио имање и мисли, да се не може потрошит. Е да! кад је зденац празан, онда тек знадеш воду цијенит! Обичан чојек, који опонаша богаташе исто је тако луд као жаба која се падима, да буде велика као вол. Купујеш ли чисто непотребно, продаваћеш доскора и оно што требаш. — Чувај се дуга. Лагач — је други степен к злодјелу, први је лако умно задуживање. Лаж дужнику за вратом сједи. О закономима дужницима вриједи ријеч: Празна врећа не може стајати. Уважите: Приходи: су пролазни и нестални, издаци: јавно су непролазни и стални док год живимо. С тога прибављај и чувај што си прибавио.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

БЕЧ, 15 априла. — Рајхерат последи жестоке расправе примно је предлог њемачко љенице да се преда одбору предлог о стављању под оптузбу Ваденија због његовог поступања у посљедњем засједању, са 175 против 167 гласова.

КОПЕНАГЕН, 16 априла. — Стигао је Принц Ђорђе.

РИМ, 16 априла. — Брзи намјерава дати оставку због здравља, али ће Рудини успјети да га задржи.

ШПАЊСКО - АМЕРИЧКИ РАТ.

ВАШИНГТОН, 12 априла. — Мак Кинлеј издао је прокламацију на 125.000 добровољаца под заставом.

КЕЈВЕСТ, 12 априла. — Америка кретајући „Њујорк“ ухватила је шпански параброд „Педро“. Америка флота заузимаће положај пред Кубом ради блокирања.

ХАВАНА, 12 априла. — Генерал Бланко прокламирао је ратно стање.

ЊУЈОРК, 12 апр. — „Ворлд“ вели да се Мак Кинлеј противи бомбардирању Хавае.

ВАШИНГТОН, 12 априла. — Америка је управила окружницу велесилама с предлогом односно гусарства и неутралитета на мору. Председник ратног одбора Хул изјавио је да ће се генерал Милс што прије искрцати на Кубу.

МАДРИД, 13 априла. — Објелодањен је декрет, који најављује да губе снагу сви уговори са Сједињеним Државама, даје времена пет дана америкањским бродовима да могу слободно оставити шпанско луке, наређује извршивање петних одредаба поморског права односно неутралне заставе и блокуса, које Сједињене Државе најаве да ће извршивати, и ако Шпанска није пристала на париску конвенцију односно гусарства, задржавајући право, да се тијем користе кад нађе сходно.

ХАВАНА, 13 априла. — Америка ескадра, пошто се приближила на пет миља Хаваи, окренула је на север.

КЕЈВЕСТ, 13 априла. — Америка бродови ухватили су један шпански транспорт.

ЊУЈОРК, 13 априла. — Тврђава Моро на Куби пуцала је на американску ескадру без успјеха.

Америка није одговорила на пуцање. По листовима експедиција на Кубу кренуће идуће недеље под заштитом ратног бродовља, са ратним материјалом за устапе. Мак Кинлеј је одлучио, да шпански бродови, који дођу у американске луке, не знајући да је рат објављен, могу искрцати и изаћи слободно.

РИМ, 14 априла. — Званично је објелодањена нотификација неутралитета Италије у рату шпанско-америчком.

ВАШИНГТОН, 14 априла. — Шерман је дао оставку. Камера и сенат усвојили су резолуцију, која изјављује да постоји стање рата од 21.4 априла и овлашћује председника да употреби све силе по суку и по мору.

ХАВАНА, 14 априла. — Батерија Моро опет је пуцала на американску ескадру без успјеха. Двије шпанске гоlette ухватили су американи.

С. ТОМА, 14 априла. — Агитација на Порто Рик умиожава се. Проглашено је опсадно стање.

ХАВАНА, 14 априла. — Параброд „Херера“ долазећи из Шпанске форсирао је блокус и уљеога у луку.

ВАШИНГТОН, 15 априла. — Мак Кинлеј потписао је резолуцију односно објаве рата. Дај наименован је за секретара државног, а Мор, професор права, подсекретарем. Кабинет је одлучио да не пушта ниједан ухваћен прије објаве рата, прије него одлучи суд плијена.

КЕЈВЕСТ, 15 априла. — Стигао је „Мангрове“ са шпанским парабродом „Панама“. Канонијера „Њупорт“ ухватила је два шпанска брода на једру.

МАДРИД, 15 априла. — Шпанска канонијера „Њифера“ принудила је да се удаљи американски торпедер, који се хтио приближити луци Карденас.

ЊУЈОРК, 16 априла. — Американски лејтант Ларкво стигао је међу устапе на Кубу, да са Шефом устаним Гарцијом приуговори дотле окупирања острва од стране Сједињених Држава кооперацијом устана.

С. ВИНЦЕНТ, 16 априла. — Ескадра шпанска још није кренула.

ЛОНДОН, 16 априла. — Говори се да ће шпански бродови поћи да бомбардирају главне луке Сједињених Држава.

ХАВАНА, 16 априла. — Три шпанска параброда са војском продра су блокуе. Шпанска канонијера „Њифера“ суспрела је американски торпедер „Кускинг“, и пуцали један на другог без успјеха.

БЕРЛИН, 17 априла. — Дно ескадре са далеког истока добио је наредбу, да крене пут Маниле, да штити интересе њемачке.

МАДРИД, 17 априла. — Шпанска ескадра заузима је положај код Маниле очекујући американску ескадру. Американско депеше не заслужују кредита.

КЕЈВЕСТ, 17 априла. — Американски монитор „Терор“ ухватио је шпански брод „Гвидо“ од 2065 тона са провијансом и повцем што је носило војсци шпанској. Американски бродови „Њујорк“, „Цинцинати“ и „Пуритан“ бомбардирали су тврђаву „Матамзас“ по уре. Шпанци претријели велике губитке, Американски никакве.

ЊУЈОРК, 18 априла. — Монитор „Терор“ и Канонијера „Макиос“ у бомбардирању Карденас убили су много Шпанаца. Послије двије уре бомбардирања ућугале су батерије а бродови нијесу штето претријели.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Његово Високопреосвештенство гоеп. митрополит Хари-Сана Косановић из Улашња својим писмом од 4-ог априла т. г. изијестило је овдашње учитеље, да је купио пет акција за подизање нове штампарије у Накшићу и да је исте намијенио на корист овдашње школе, библиотеке.

За особиту дужност сматрамо високом дародавоцу најавити овим путем нашу дубоку благодарност на толиком дару, са којим високи дародавац постаје чланом добротвором у оснивању овог племенитог подухвата.

Надамо се, да ће нам и други пријатељи просјете и напретка притећи у помоћ, те да ово племенито дјело што прије ступи достојно у живот.

Подгорица, 15 априла 1898 г.

Учители Подгоричке осм. школе.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Гоеп. Филип Ђурашковић трг. из Цљеваља (у Отоманској) изволио је поклонити сав гвоздени материјал, потребан за грађу нове школе покрај самих развалина манастира Довоље, задужбине славних Неманића, као и друге важије потребе за намјештај школски у вредности 40 флор.

Од стране учитеља и одбора школе Довољске, овим путем најављује се г. Филипу најтоплија благодарност, на овом лијепом и племенитом дару.

Његово име остаће урезано у дупи ерпчади која ону школу буду посјећавала и њихових родитеља, као име најнећег њиховог добротвора.

А благодарни учитељ и школски одбор узвикују: живјели и хваљени се овакви добротвори.

Довоља, 1 јануара 1898.

Председ. школ. одбора:

Спискоје Војиновић.

Учитељ Јаков Р. Војиновић.

Свијема пријатељима и
заницима јављам, да ћу
држати годишњу заупо-
којену литургију у ери-
једу 29 Априла; а пара-
етос у 11 сати моме ни-
да непрежаљеноме сину
мученику

ЂУРУ

у пароксијалној Вланкој
цркви на Цетинју.

Филип Радичевић.

(1—2)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Снима нашим пријатељима, кумовима и познаницима, који указаше особиту пажњу посјетама хришћанском утјехом за пријеме неизлечиве болести, и који приликом смрти увеличаше тужни сиромод нашега незаборављеног брата и пријатеља

МУЈА-УРСТА МАЛИШИНА ВУКЧЕВИЋА

барјактара,

овим најављујемо вјечиту благодарност. — А на особ остајепо вјечно захвални министру војеном г. Војводи Пламену на брзојавном саучешћу; такође особито смо захвални и вјечно благодарни г. г. бригадиру Ј. Мартиновићу, команд. Г. Беговићу, впр. управ. Ст. Раичковићу са секретаријем, ком. Саву Врбичи, шефу поште и телегр. Ст. Вујановићу са пошт. телегр. чиновништвом, Вацлавић Биновеком, официру В. Беговићу, Саву Чубрановићу, учитељу цј. друштва, П. Марковићу, барјактару Р. Бр. Марковићу и свима грађанима Подгорице, који дођоше код покојникове куће и испратише смртне остатке до Везирова моста, и који из особитог поштовања носили смртне остатке до петог моста. Особита хвала и сештенству: г. г. Т. Кажичу, Кр. Поповићу, Јов. Ђ. и Јов. Р. Вукчевићима, који

по закону опојаше и у одеждама до гроба испратише смртне остатке покојникове. Хвала учитељима г. Ст. Марковићу, који са ученицима испрати покојника до Везирова моста, Јанку Ускоковићу и Симу Кажичу, који на Везиров мост са ученицима сретше тужни спровод, и који се на гробу опростио са покојником дирљивим говором. Напокон нек је хвала браћи Ђешановићима, који у овако великом броју на челу г. г. подком. П. Кажича, официра Ст. Петковића, Ђура и Луке Вукчевића на глас смрти похиташе у Подгорицу, те незаборављеног покојника оплакаше и до вјечне куће (у Бере) допратише. Хвала Команима, Зећанима, Ђрђанима, Ђешко-пољцима, Кућима, Ђотуњанима, Грбавчанима и свој браћи Ђешановићима, који на челу г. г. кап. Ј. Радновића, умировљен. ком. Радоја Мушићина, официра Ил. Јованова, оф. Гав. Пејовића и оф. Пера Радновића дођоше на гроб, те пошљедњу пошту указаше и јуначком сузом оплакаше заслужног покојника.

Хвала и свима опима, који нам приликом смрти изјавише брајавна саучешћа. Снима особита хвала и вјечна благодарност.

Подгорица, 10 априла 1898 год.

У име браће ожаљашени:

Ком. Симо. Пав. Вукчевић,

а у име пријатеља покојников зет:

Ристо М. Марковић

управ. учитељ.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Овим путем, у име породице, најављујемо најтоплију благодарност: Његовом Високопреосвештенству Гоеп. Митрополиту Митрофану; Гоеп. пуковнику Сумарокову с Госпођом, на указаној нам високој помоћи у болести и смрти нашег непрежаљеног оца:

ЈОВА МИЛОВИЋА.

Хвала г. Јакову Стевану Пејовићу; покајницама из вароши и свијема Груђанима који чешиће покојника у болести посјећиваху и при погребу присуствоваше

Цетинје, 16 априла 1898.

Ожаљашени синови:

Мато, (становник Одесе, Русија) и Мирко

Миловић.

О Б Ј А В А.

Возна пошта полази сваки дан од Цетинја за Котор у подне — осим: сриједе кога дана полази у 8 сати у јутро и стиже у Котор у 2 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Унгар-Хрв. Друштва који полази исти дан у 3 сата по подне из Котора за Ријеку (Фјуме) и осим нетка ког дана полази у 10 сати прије подне и стиже у Котор у 4 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Јојидовог Друштва, који полази исти дан у 6 сати по подне из Котора за Трет.

Из Котора за Цетинје позна пошта полази сваког дана у 5 сати у јутро и стиже на Цетинје у 11 сати прије подне.

Из Цетинја за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне и стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Из Подгорице за Цетинје полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже на Цетинје у 11 сати прије подне. Из Подгорице за Никшић полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже у Никшић у 11 сати пр. под.

Из Никшића за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне, стиже у Подгорицу 6 сати по подне.

Цетинје, 12 септембра 1897.

У п р а в а

Књ. Цр. Пошта и Телеграфа.

МАРКЕ

Ко мени понаље 200 Црногорских марака или коверата, ја ћу њему послати 400 иностраних.

K i e w (Russie.)

Н.—Госпитални. N-го 6.

(5—6)

Ю. Шулькевичъ.